

Redengevende omschrijving met waardestelling
Keur 11 te Schijndel
Gemeente Meierijstad

Redengevende omschrijving Broekkantseweg 9 te Gemert

Objectgegevens

Adres : Keur 11
Postcode : 5481 XS
Plaats : Schijndel
Kadastraal : gemeente Schijndel, sectie L, nr. 129
Oorspronkelijke functie : boerderij
Huidige functie : boerderij
Bouwjaar : 1900

Algemeen

Bezoekdatum : 21 juni 2019
Auteur : Monique van de Looi
Redactie : Martijn de Jong MA
Rapportagedatum : 15 augustus 2019

Monumentenhuys Brabant B.V.
Markt 9
4931 BR Geertruidenberg
www.monumentenhuysbrabant.nl
T. 0162-511833
E. info@monumentenhuysbrabant.nl

Monumentenhuys Brabant B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Inleiding

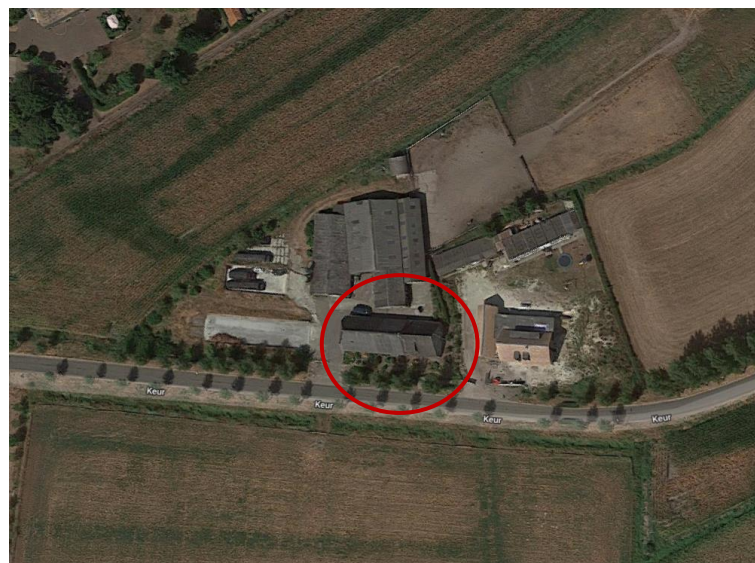
Deze beschrijving dient om de cultuurhistorische waarden van de langgevelboerderij vast te stellen. In de beschrijving worden de gevels met de klok mee beschreven, beginnend bij de voorgevel. De afzonderlijke gevels worden van links naar rechts beschreven. Met de voorgevel van de boerderij wordt de langgevel evenwijdig aan de Keur bedoeld.

Situering, geschiedenis en hoofdvorm

Ten zuidwesten van het dorp Schijndel ligt aan de Keur 11 een langgevelboerderij uit het begin van de twintigste eeuw. Schijndel wordt voor het eerst vermeld in 1299 als 'Scinle' in een document waarin Hertog Jan II van Brabant toestemming geeft voor de bouw van de Koevingse molen. Het dorp is gelegen tussen de rivierdalen van de Aa en de Dommel en is als nederzetting te omschrijven als lintdorp met een hoofdweg waaraan parallel meerdere straten lopen. Rondom het dorp ontstaan in meerdere 'bogten' (verspreide boerderijen met akkers) zoals Borne, Hoeves en Vossenbergh. Vanaf de tweede helft van de 19^e eeuw is er in Schijndel ook de nodige industrie aanwezig. In 1847 telt het dorp brouwerijen, molen, rosoliemolens en leerlooierijen. In 1879 stichtten de gebroeders Bolsius een kaarsenfabriek. In de Tweede Wereldoorlog is er veel verloren gegaan in Schijndel.

De rode pijl wijst Keur 11 aan. Bron: Google Maps.

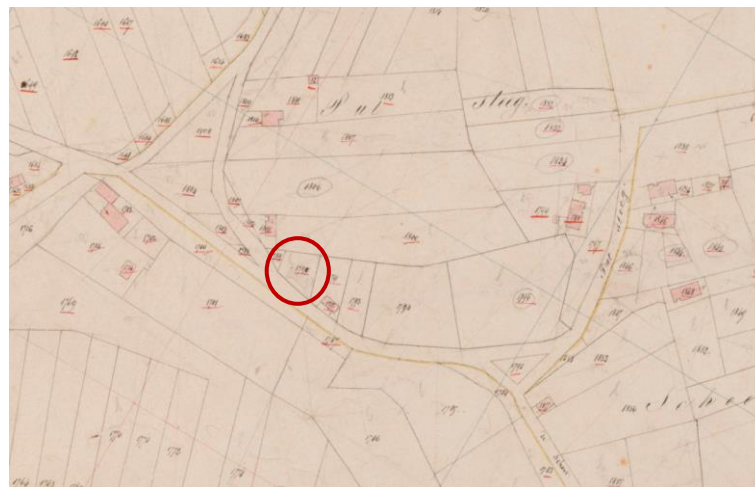
De rode cirkel wijst Keur 11 aan. Bron: Google Maps.

Op het kadastrale Minuutplan 1811-1832 staat er op de locatie van de huidige boerderij aan de Keur 11 geen bebouwing ingetekend. De huidige langgevelboerderij vindt zijn oorsprong waarschijnlijk rond 1900. Maar is in de loop der tijd grondig verbouwd. Zo zijn de vanaf de jaren '60 van de twintigste eeuw de achtergevel, linkerzijgevel en voorgevel, afzonderlijk van elkaar vernieuwd. Tevens is er een dakkapel in het voordakvlak van het woongedeelte geplaatst en twee dakvensters in het achterdakvlak. De rechterzijgevel is gecementeerd waardoor het metselwerk niet zichtbaar is en de gevel moeilijk te dateren is. Vanaf eind jaren '60 tot de jaren '80 is de boerderij aan de binnenzijde verbouwd, waarbij de indeling van de hal met aan weerszijde een kamer is komen te vervallen. Ook zijn in deze periode de kelder en opkamer verwijderd.

Vanaf de jaren '60 van de twintigste eeuw worden er bij/achter de langgevelboerderij schuren gebouwd ten behoeve van het gemengde veebedrijf. De huidige schuren dateren dan ook grotendeels uit het einde van de twintigste eeuw.

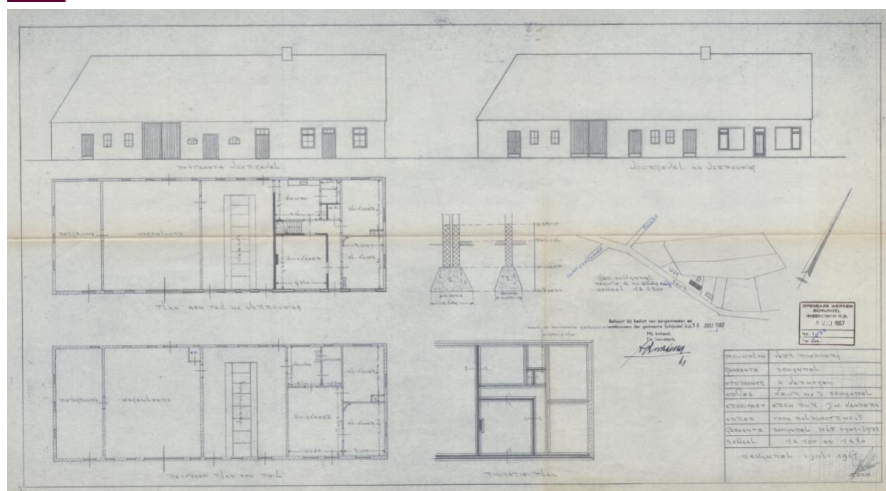
De langgevelboerderij is gebouwd vanuit een rechthoekige plattegrond met gevels opgebouwd in baksteen. De linkerzijgevel en achtergevel van het bedrijfsgedeelte zijn opgetrokken in halfsteensverband in rode baksteen. De achtergevel van het woongedeelte is opgetrokken in wildverband. De rechterzijgevel is gecementeerd waardoor het metselwerk niet zichtbaar is. De voorgevel is opgetrokken in gele baksteen in Noors of kettingverband. Het zadeldak is op het woonhuis gedekt met betonpannen en op het bedrijfsgedeelte met golfplaten. Tevens is het dak aan de zijde van het bedrijfsgedeelte voorzien van een wolfseind, eveneens gedekt met golfplaten. Op de scheiding tussen het woon- en bedrijfsgedeelte steekt, ter hoogte van de brandmuur, een vernieuwde schoorsteen door de nok.

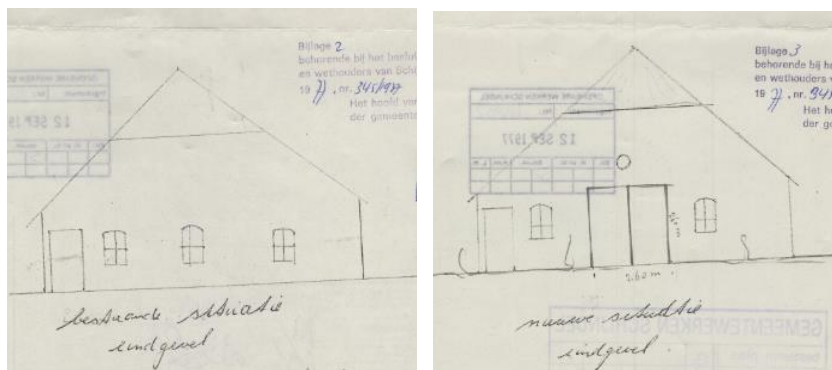
Kadastrale kaart 1811-1832, minuutplan Schijndel, sectie C, blad 03. Bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl.

Topografische militaire kaart 1905. De boerderij verschijnt aan het begin van de twintigste eeuw op de topografische militaire kaart. Bron: topotijdreis.nl.

Bouwtekeningen interne verbouwing en wijziging voorgevel in 1967.
Bron: BHIC

Bouwtekening met wijziging linkerzijgevel in 1977.
Bron: BHIC

Voorgevel (zuidzijde)

De voorgevel betreft de gevel die evenwijdig aan de Keur 11 staat. De voorgevel dateert volledig uit het einde van de jaren '60 van de twintigste eeuw. Van links naar rechts bevinden zich in de voorgevel, in het bedrijfsgedeelte, onder een kopsrollaag zeven betonnen stalvensters met een vierruitsverdeling en aan de onderzijde gemetselde raamdorpels en een ventilatieopening. Daarnaast, onder een strekse rollaag, in een bestaande opening, een vernieuwde loopdeur met damwandbeplating en vervolgens nog twee betonnen vierruitsvensters onder een kopsrollaag en met gemetselde raamdorpels. In het woongedeelte rechts daarvan twee grote vensters waartussen een voordeur met bovenlicht. De grote vensters met zijlicht en klepraam, ook wel 'doorzon'-vensters, zijn typerend voor eind jaren '60 - begin jaren '70 jaren. De voordeur is geplaatst in een omlijsting met siermetselwerk van gele en rode baksteen.

Voorgevel van de langgevelboerderij

Vorgevel bedrijfsgedeelte

Vorgevel woongedeelte

Linkerzijgevel (westzijde)

In de linkerzijgevel bevinden zich twee getoogde betonnen vierruitsvenster met daartussen in twee schuifdeuren aan een rails. De rails is bevestigd aan een stalen constructie die in de gevel is gelegd. rondom deze constructie is het metselwerk aangeheeld. Tevens zit er boven de constructie een kopsrollaag waaruit af te leiden valt dat de schuifdeuren een latere wijziging zijn. Uiterst rechts in de gevel, onder een betonlatei, een vernieuwde loopdeur met damwandbeplating. Onder het wolfseind, boven de schuifdeuren, een schuivend hooiluik met damwandbeplating. Bij de aansluiting van deze zijgevel met de voorgevel is, gelet op het inboetwerk, zichtbaar dat deze gevels niet uit dezelfde periode dateren. Ook bij de aansluiting met de achtergevel en het achterdakvlak zijn aanhelingen zichtbaar.

Linkerzijgevel van het bedrijfsgedeelte

Inboetwerk bij de aansluiting met de vernieuwde voorgevel

Achtergevel (noordzijde)

De achtergevel bevat aan de linkerzijde het woongedeelte dat opgetrokken is in wildverband. In dit gedeelte bevindt zich links een rechthoekig venster waarnaast een smaller venster. Onder dit venster is het keldervenster dichtgemetseld. Rechts van deze vensters een rechthoekig venster met een draaiend deel. Deze vensters zijn alle aangebracht onder kopsrollaag en met gemetselde raamdorpels aan de onderzijde. Naast het rechter venster is in de gevel het metselwerk aangeheeld. Waarschijnlijk is hier een deuropening dichtgezet en is de deur iets naar rechts verplaatst. Vanaf de huidige achterdeur is het metselwerk van de achtergevel in afwijkende steen en in afwijkend verband (halfsteensverband). In het bedrijfsgedeelte zijn, onder kopsrollagen en met aan de onderzijde ventilatieopeningen en gemetselder raamdorpels, twee getoogde betonnen

vierruitsvensters en een toiletvenster aangebracht. Daarnaast een schuifdeur aan een rails. Vervolgens vier betonnen vensters met een verdeling onder een kopsrollaag en met ventilatievoorziening en gemetselde raamdorpels aan de onderzijde.

Achtergevel woongedeelte

Overgang woon-bedrijfsgebouwe

bedrijfsgebouwe

Rechterzijgevel (oostzijde)

De rechterzijgevel is volledig gecementeerd. In deze gevel bevinden zich ter hoogte van de begane grond twee vensters, vermoedelijk van voor de jaren '60 van de twintigste eeuw. Gelet op de ventilatieroosters hebben de vensters eind twintigste eeuw een wijziging ondergaan. Op de verdieping twee vensters met tweeruits indeling en vermoedelijk te dateren in derde kwart van de twintigste eeuw. In de gevel zijn meerdere muurankers zichtbaar die de gevel verbinden met de achterliggende constructie.

Gecementeerde rechterzijgevel

'Oudere' vensters op de begane grond en vernieuwde vensters op de verdieping

Interieur

Het woongedeelte is in derde kwart van de twintigste eeuw verbouwd waardoor de oorspronkelijke indeling grotendeels niet meer afleesbaar is. In het woongedeelte is de structuur van een gang haaks op de voorgevel met een kamer aan weerszijde niet meer aanwezig. Achter de voordeur is, begin jaren '70, de lange gang ingekort en zijn de kamers aan weerszijde verbouwd tot een grote woonkamer. Links achter de woonkamer bevindt zich, op de oorspronkelijke plaats, de keuken. Rechts van de keuken was oorspronkelijk, tegen de achtergevel, de kelder met opkamer gesitueerd. De kelder en opkamer zijn in de jaren '60 verwijderd en verbouwd tot badkamer. Tussen de woonkamer en de huidige badkamer (de oorspronkelijke kelder met opkamer) bevindt zich de trapopgang naar de verdieping. Deze bevindt zich nog op de oorspronkelijke plaats. De verdieping van het

woongedeelte is in de jaren '70 van de twintigste eeuw opnieuw ingedeeld. Via een luik in het plafond van de overloop is de vliering te betreden. Hier is een zwartgeblakerd A-spant zichtbaar dat vermoedelijk dateert uit de eerste helft van de twintigste eeuw. Op het spant zijn nieuwe gordingen aangebracht die aan weerszijde ingelegd zijn in het metselwerk. De scheiding tussen het woon- en bedrijfs gedeelte, de brandmuur, is in de jaren '70 van de twintigste eeuw nieuw opgetrokken in witte kalkzandstenen.

Het bedrijfs gedeelte is onderverdeeld in drie ruimten waarbij zich tegen de linkerzijgevel een grote stal bevindt die oorspronkelijk als koeienstal in gebruik was. Rechts daarvan bevindt zich aan de voorzijde, tegen het woongedeelte aan, eveneens een koeienstal. De ruimte achter deze koeienstal, tegen de achtergevel en het woongedeelte, is verbouwd tot bijkeuken met toilet en inbouwkasten.

De koeienstal in het linker gedeelte is later verbouwd tot stierenstal en daarna aangepast voor het stallen van paarden. In het midden van deze stal, evenwijdig aan de voorgevel, loopt een betegeld looppad met aan weerszijde de stallen voor de koeien met ertussen de voergang, te dateren in de jaren '60 van de twintigste eeuw. In het gedeelte waar de koeien stonden zijn betonnen roosters aangebracht. De constructie van de stal bestond oorspronkelijk uit houten staanders met daarop houten liggers waarop rondhouten stammen voor de verdiepingsvloer waren aangebracht. De houten staanders zijn deels aangepast of verwijderd en vervangen door een stalen constructie. Ook is een deel van de houten liggers verwijderd en vervangen door stalen liggers en zijn tussen de rondhouten stammen houten balken gelegd. De koeienstal tegen het woongedeelte aan is via een schuifdeur vanuit de grote stal te bereiken en via een schuifdeur vanuit de bijkeuken. In dit gedeelte is de vloer dichtgelegd met houten platen en is de voergang dichtgelegd met tegels. Het plafond is opgebouwd uit rondhouten liggers waarop rondhouten stammen en latere houten balken zijn aangebracht. De achtergelegen bijkeuken is vermoedelijk eind twintigste eeuw aangepast en afgewerkt.

Vanuit de grote stal is tevens de zolder van het bedrijfsgedeelte te betreden. Op de zolder zijn 4 steekspanten zichtbaar met gepende en gespijkerde onderdelen. Op het rechter spantbeen van het meest linker spant is telmerk III zichtbaar. Zeer waarschijnlijk zijn de spanten hergebruikt. Op de gordingen zijn sporen aangebracht waarop golfplaten zijn gelegd,

Ingekorte hal

Toegangen tot de opkamer en kelder links en trapopgang rechts. Deuren zijn van alter datum.

Zwartgeblakerd spant in woongedeelte

Grote stal links in het bedrijfsgebouw

Spanten op zolder van bedrijfsgebouw

Grote stal gezien naar de voorgevel met later aangebrachte staalconstructie

Spanten en luchtschachten

Telmerk III op een spantbeen

Waardering

Deze waardering is opgesteld aan de hand van de waarderingscriteria voor de bouwkunst van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

De waardering heeft betrekking op de langgevelboerderij waarvan de oorsprong vermoedelijk uit begin twintigste eeuw dateert.

Cultuurhistorische waarden

De langgevelboerderij aan Keur 11 bezit enige cultuurhistorische waarde als de uitdrukking van de sociaaleconomische en agrarische ontwikkeling van het buitengebied van de toenmalige gemeente Schijndel vanaf begin twintigste eeuw tot in de jaren '70 van de twintigste eeuw.

Architectuur- en kunsthistorische waarden

Als gevolg van de vele verbouwingen vanaf de jaren '60 van de twintigste eeuw zijn de architectuurhistorische waarden van de langgevelboerderij volledig verloren gegaan. De gevels zijn opnieuw opgetrokken, de indeling van het woongedeelte is grotendeels gewijzigd en constructie in de grote stal is eveneens aangepast. De kapconstructie is vanwege zijn oorspronkelijkheid bouwhistorisch waardevol.

Situationele en ensemblewaarden

De langgevelboerderij is van enige situationele betekenis als onderdeel van bebouwing aan een historisch wegenpatroon.

Gaafheid en herkenbaarheid

Slechts de hoofdvorm van de boerderij is herkenbaar gebleven. Bij verbouwingen zijn bijna alle gevels van de boerderij opnieuw opgetrokken, zijn in het woongedeelte grote vensters gemaakt, is het dak van het woongedeelte gedekt met betonpannen en het bedrijfsgedeelte met golfplaten. De verhouding woon- en bedrijfsgedeelte is nog intact. Door alle wijzigingen is het oorspronkelijke beeld verloren gegaan. In het interieur is de oorspronkelijke indeling grotendeels verloren gegaan en is in het bedrijfsgedeelte een bijkeuken gerealiseerd. De constructie is de grote stal is aangepast waardoor de oorspronkelijke constructie moeilijk afleesbaar is geworden. De kapconstructie is volledig oorspronkelijk.

Zeldzaamheid

Door de vele verbouwingen is er geen sprake meer van zeldzaamheid.